ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1949

Vyhlásené: 26.10.1949 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

222.

Vládne nariadenie

zo dňa 18. októbra 1949

o hospodárskom zabezpečení pravoslávnej cirkvi štátom.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa zákona zo dňa 14. októbra 1949, č. 218 Sb., o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností štátom:

§ 1.

(1) Duchovní sú zamestnancami cirkvi, ich odbornú spôsobilosť posudzuje príslušný cirkevný orgán.

(2) Osobné požitky duchovných poskytuje štát pokiaľ s jeho súhlasom pôsobia v duchovnej správe, cirkevnej administratíve alebo v ústavoch pre výchovu duchovných.

§ 2.

(1) Duchovným pôsobiacim v duchovnej správe je svetský alebo rehoľný duchovný (kňaz a jáhen), ktorý so súhlasom štátu vykonáva buď samostatne alebo pomocne duchovnú správu v určitej cirkevnej obci na mieste zriadenom so štátnym súhlasom.

(2) Duchovnou správou sa rozumie duchovná starostlivosť o členov pravoslávnej cirkvi určitej cirkevnej obce, ako aj výkon cirkevných úkonov z nej plynúcich.

(3) Pomocní duchovní môžu byť ustanovení, ak to vyžadujú potreby duchovnej starostlivosti (rozsiahlosť cirkevnej obce, početnosť príslušníkov cirkevnej obce, pastoracia vo verejných ústavoch, napr. v nemocniciach a pod.).

§ 3.

Duchovnými pôsobiacimi v cirkevnej administratíve sú duchovní zamestnaní so súhlasom štátu v eparchiálnej a exarchátnej rade a jej odboroch na miestach zriadených so štátnym súhlasom.

§ 4.

Duchovnými pôsobiacimi v ústavoch pre výchovu duchovných sú duchovní pôsobiaci so súhlasom štátu ako učitelia eparchiálnych, exarchátnych a monastierskych bohosloveckých učilíšť a ako činovníci v bohosloveckých duchovných seminároch na miestach zriadených so štátnym súhlasom.

§ 5.

(1) Za miesta zriadené so štátnym súhlasom sa považujú tie miesta, ktoré Štátny úrad pre cirkevné veci po vypočutí príslušného cirkevného orgánu za také vyhlási.

(2) Zriadenie nových miest vyžaduje súhlas Štátneho úradu pre cirkevné veci po dohode s Ministerstvom financií.

§ 6.

Duchovným, ktorí sú činní inak než je uvedené v § 1, ods. 2, môže Štátny úrad pre cirkevné veci po dohode s Ministerstvom financií priznať osobné požitky, ak požiadajú o to písomne.

§ 7.

(1) Na miesta zriadené so štátnym súhlasom môžu byť ustanovení a osobné požitky podľa tohto nariadenia môžu dostávať len duchovní, ktorí sú československí štátni občania, štátne spoľahliví, bezúhonní a vyhovujú aj inak všeobecným podmienkam pre prijatie do štátnej služby.

(2) V prípadoch hodných osobitného zreteľa povoľuje Štátny úrad pre cirkevné veci výnimku, pokiaľ ide o československé štátne občianstvo, a to na žiadosť duchovného alebo príslušného cirkevného orgánu alebo z moci úradnej.

§ 8.

(1) Osobné požitky duchovných uvedených v § 1, ods. 2 tvoria základný plat, hodnostný prídavok a odmena za vyšší výkon. Vyplácajú sa rovnako ako služobné príjmy štátnych zamestnancov.

(2) Hodnostný prídavok môže sa priznať duchovným, ktorí zastávajú úrad spojený s osobitnou zodpovednosťou. Mimoriadne pracovné zaťaženie duchovného, jeho verejná činnosť, ako aj jeho podiel na budovateľskom úsilí pracujúceho ľudu môžu sa zhodnotiť odmenou za vyšší výkon.

§ 9.

(1) Základný plat je 36.000.- Kčs ročne a zvyšuje sa po každých troch rokoch započitateľnej služobnej doby o 3.600.- Kčs ročne, najviac však celkom dvanásť ráz.

(2) Započitateľnou služobnou dobou sa rozumie čas strávený v akejkoľvek cirkevnej funkcii, vo verejnej alebo vojenskej službe a v službe súkromnej, a to v rovnakom rozsahu ako u štátnych zamestnancov.

(3) Základný plat sa znižuje o iný stály príjem, ktorý duchovný požíva z verejných prostriedkov. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na odmeny za výkon duchovnej starostlivosti vo verejných ústavoch, na odmeny za vyučovanie náboženstva na školách, na platy členov vlády, Sboru povereníkov, Národného shromaždenia, Slovenskej národnej rady a na odmeny členov národných výborov.

§ 10.

Duchovným náležia dávky na deti vlastné, nevlastné, osvojené, chovancov a vnukov, obdobne podľa predpisov platných pre štátnych zamestnancov.

§ 11.

(1) Pre priznanie hodnostného prídavku zaraďujú sa duchovní podľa miery zodpovednosti a podľa významu zastávaného úradu do týchto stupníc:

I. duchovní správcovia, protopresbyteri (protojereji), úradníci eparchiálnej a exarchátnej rady; II. okružní protopresbyteri, rektori a učitelia seminára, vedúci tajomníci odborov a archívu eparchiálnej a exarchátnej rady, členovia cirkevného odboru eparchiálnej a exarchátnej rady, členovia súdov, igumeni, predstavení katedrálnych chrámov, osobní tajomníci biskupov; III. archimandrita, kancelár exarchátu, úradujúci predsedovia cirkevných odborov eparchiálnej rady a exarchátu, metropolitní protopresbyteri, riaditelia eparchiálnej a exarchátnej kancelárie; IV. exarcha, metropoliti, arcibiskupi, eparchiálni biskupi, biskupi-vikári (eparchiálni archijerejovia), metropolitní administrátori.

(2) Hodnostný prídavok je ročne:

v I. stupnici ..... 12.000.- Kčs,

v II. stupnici ..... 24.000.- Kčs,

v III. stupnici ..... 36.000.- Kčs,

vo IV. stupnici ..... 48.000.- Kčs.

(3) Duchovným zaradeným do I. a II. stupnice priznáva hodnostný prídavok krajský národný výbor, duchovným zaradeným do III. a IV. stupnice Štátny úrad pre cirkevné veci.

§ 12.

(1) Odmena za vyšší výkon je najviac 2.000.- Kčs mesačne. Úhrn odmien nesmie presahovať 15% celkového nákladu na základné platy a hodnostné prídavky.

(2) O priznaní odmeny a jej výške rozhoduje po vypočutí príslušného cirkevného orgánu u duchovných III. a IV. stupnice Štátny úrad pre cirkevné veci, u ostatných duchovných krajský národný výbor.

§ 13.

(1) Duchovným náleží náhrada cestovných, sťahovacích a iných výdavkov za nevyhnutne potrebné služobné cesty obdobne podľa predpisov platných pre štátnych zamestnancov.

(2) Cesty treba vopred hlásiť okresnému národnému výboru trvalého úradného pôsobišťa, vynímajúc cesty, ktoré nestrpia odklad.

(3) Cestovné účty sa predkladajú mesačne okresnému národnému výboru, aby ich upravil a predložil krajskému národnému výboru na rozhodnutie o náhrade.

§ 14.

(1) Duchovní v duchovnej správe sú povinní bezplatne vyučovať náboženstvo na školách prvého a druhého stupňa, ak nie je v cirkevnej obci o vyučovanie náboženstva postarané osobitným učiteľom náboženstva.

(2) Bezplatná vyučovacia povinnosť je u pomocných duchovných 10 hod. týždenne, u samostatných duchovných správcov 8 hod. týždenne; duchovní s dozornou funkciou túto povinnosť nemajú.

(3) Do rozsahu bezplatnej vyučovacej povinnosti započítava sa cesta do školy a späť, ak je vzdialenosť školy od bydliska aspoň 1.5 km, a to tak že sa 4 km cesty počítajú za jednu vyučovaciu hodinu.

(4) Ak nedosahuje v niektorej cirkevnej obci celkový počet všetkých vyučovacích hodín rozsah určený v odseku 2, považuje sa bezplatná vyučovacia povinnosť duchovného za splnenú.

(5) Ak prevyšuje vyučovanie rozsah bezplatnej vyučovacej povinnosti, honorujú sa nadpočetné vyučovacie hodiny, cesty v to nepočítajúc, podľa príslušných predpisov, a za cesty tam a späť prislúcha duchovnému náhrada podľa § 13, ods. 1.

(6) Ak duchovný v niektorom týždni bez vlastného zavinenia nemohol splniť bezplatnú vyučovaciu povinnosť, nemá to za následok skrátenie honorára za nadpočetné vyučovacie hodiny v iných týždňoch.

§ 15.

(1) Duchovní a ich rodinní príslušníci majú nárok na penzijné zabezpečenie obdobne podľa predpisov platných pre štátnych zamestnancov.

(2) Penzijnú základňu tvorí 75% posledne dosiahnutého základného platu a hodnostného prídavku.

§ 16.

(1) Akúkoľvek duchovnú činnosť môžu vykonávať náboženskí funkcionári len so štátnym súhlasom.

(2) Štátny súhlas si duchovný vyžiada od krajského národného výboru svojho trvalého bydliska, poprípade jeho prostredníctvom od Štátneho úradu pre cirkevné veci (duchovní III. stupnice) alebo od vlády (duchovní IV. stupnice).

§ 17.

(1) Každé ustanovenie (voľba, vymenovanie) duchovného na miesto zriadené so štátnym súhlasom vyžaduje predchádzajúci súhlas štátu.

(2) Predchádzajúci štátny súhlas sa zadovažuje takto:

a) pri vymenúvaní duchovných vyžiada si štátny súhlas príslušný cirkevný orgán, a to u pomocných duchovných a duchovných I. a II. stupnice od krajského národného výboru, do obvodu ktorého dotyčné uprázdnené miesto náleží, u duchovných III. stupnice od Štátneho úradu pre cirkevné veci u duchovných IV. stupnice od vlády;

b) pri voľbe pomocných duchovných a duchovných I. a II. stupnice vyžiada si štátny súhlas kandidujúci duchovný od krajského národného výboru, do obvodu ktorého dotyčné uprázdnené miesto náleží;

c) pri voľbe duchovných III. stupnice vyžiada si štátny súhlas od Štátneho úradu pre cirkevné veci buď kandidujúci duchovný sám alebo príslušný cirkevný orgán;

d) pri voľbe duchovných IV. stupnice vyžiada ústredie cirkvi štátny súhlas od vlády pre všetkých kandidátov, ktorí boli príslušným cirkevným orgánom navrhnutí alebo sa sami o voľbu uchádzajú. Vláda môže súhlas odoprieť len z dôvodov politických námietok proti osobe kandidáta.

(3) Ak nevznesie štátny orgán príslušný podľa odseku 2 námietky proti navrhnutému duchovnému do 30 dní, môže byť duchovný vymenovaný popríp. volený. Štátny súhlas môže byť udelený aj viac kandidátom naraz.

(4) Vykonanie voľby a jej výsledok ohlási príslušný cirkevný orgán do 14 dní štátnemu orgánu, ktorý vyslovil súhlas s kandidatúrou.

§ 18.

(1) Ustanovenie duchovného bez štátneho súhlasu má za následok, že duchovný nedostane osobné požitky a miesto sa považuje za uprázdnené.

(2) Ak stratí duchovný spôsobilosť pre ustanovenie v smysle § 7, ods. 1, prejedná orgán príslušný podľa § 17, ods. 2 prípad s príslušným cirkevným orgánom; ak nebude do 14 dní dojednaná náprava, požiada, aby príslušný cirkevný orgán duchovného odstránil, a rozhodne súčasne, či nemá byť duchovnému zastavená výplata osobných požitkov. Ak nevyhovie cirkevný orgán žiadosti o odstránenie duchovného do 30 dní, považuje sa miesto za uprázdnené.

(3) Uprázdnené miesta treba obsadiť najneskoršie do 30 dní; po uplynutí tejto lehoty môže urobiť štát potrebné opatrenia na zaistenie riadneho chodu duchovnej správy, cirkevnej administratívy alebo výchovy duchovných. V odôvodnených prípadoch môže Štátny úrad pre cirkevné veci výnimočne povoliť predĺženie lehoty.

§ 19.

(1) Predpokladom výkonu duchovnej činnosti je složenie sľubu vernosti Československej republike.

(2) Sľub znie:„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný Československej republike a jej ľudovodemokratickému zriadeniu a že nepodniknem nič, čo by bolo proti jej záujmom, bezpečnosti a celistvosti. Budem ako občan ľudovodemokratického štátu plniť svedomite povinnosti, ktoré vyplývajú z môjho postavenia, a vynasnažím sa podľa svojich síl podporovať budovateľské úsilie smerujúce k blahu ľudu.“

(3) Tento sľub skladajú pomocní duchovní a duchovní I. stupnice do rúk predsedu okresného národného výboru, duchovní II. stupnice do rúk predsedu krajského národného výboru, duchovní III. stupnice do rúk ministra, povereného vedením Štátneho úradu pre cirkevné veci a duchovní IV. stupnice do rúk predsedu vlády.

§ 20.

(1) O každom duchovnom vedie krajský národný výbor evidenčný list, do ktorého sa zapisujú osobné dáta, rozhodné pre služobný pomer, pre priznanie a výmeru osobných požitkov a pre nárok na sociálne dávky.

(2) Duchovný ohlási tieto dáta ihneď, len čo bol po prvé ustanovený, a oznamuje všetky zmeny, ktoré sa týkajú jeho služobného pomeru.

§ 21.

(1) Osobné požitky podľa tohto nariadenia nahradzujú všetky doterajšie stále požitky, ktoré duchovným plynú z ich povolania alebo v súvislosti s ním alebo zo štátnych prostriedkov, popríp. z verejných fondov podľa doterajších právnych predpisov, ako aj všetky individuálne osobné prídavky, podpory, výpomoci alebo odmeny.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na platy a odmeny uvedené v § 9, ods. 3, vete druhej.

§ 22.

(1) Štát uhradzuje cirkvi riadne vecné náklady a náklady na obstarávanie prác osobami, ktoré nie sú duchovnými.

(2) Na mimoriadne vecné náklady poskytne štát v odôvodnených prípadoch osobitnú pomoc.

§ 23.

(1) Vecnými nákladmi sú náklady bohoslužobné a náklady správne.

(2) Bohoslužobnými nákladmi sa rozumejú náklady na cirkevné budovy, bohoslužobné zariadenia a bohoslužobné úkony.

(3) Správnymi nákladmi sú náklady spojené s prevádzkou cirkevných úradov.

§ 24.

(1) Riadnymi nákladmi sú náklady každoročne pravidelne sa opakujúce. Patria k nim aj náklady na bežné udržovacie opravy budov a vnútorného zariadenia.

(2) Mimoriadnymi nákladmi sa rozumejú investície stavebné i nestavebné, nákladné obnovy vnútorného zariadenia a pod.

§ 25.

(1) Výška riadnych vecných nákladov sa skúma v rámci exarchátu na základe čiastkových rozpočtov a záverečných účtov jednotlivých cirkevných zložiek.

(2) Rozpočty musia sa sostaviť podľa zásad štátneho rozpočtu, pričom treba dbať na naprostú úspornosť. Bližšie pokyny pre sostavovanie rozpočtov aj záverečných účtov vydá Štátny úrad pre cirkevné veci po dohode s Ministerstvom financií.

(3) Z čiastkových rozpočtov jednotlivých zložiek sostaví exarchátna rada celkový rozpočet na budúci rok, ktorý predloží do konca mesiaca marca bežného roku Štátnemu úradu pre cirkevné veci na schválenie spolu s obdobne vypracovaným záverečným účtom za minulý rok.

(4) Pre rok 1950 treba predložiť rozpočet do 15. novembra 1949.

§ 26.

(1) Na základe predložených rozpočtov a záverečných účtov vymeria Štátny úrad pre cirkevné veci sumu potrebnú na úhradu skutočnej potreby cirkvi.

(2) Skutočnou potrebou je rozdiel medzi celkovým celoročným výdavkom a príjmom.

(3) Do príjmov sa započítava výnos celého nehnuteľného i hnuteľného majetku bez rozdielu, či dosiaľ slúžil na úhradu nákladov osobných alebo vecných, ďalej výnos všetkých majetkových práv, ako aj cirkevná daň, sbierky, dary, dedičstvá, odkazy a všetky ostatné príjmy s výnimkou dobrovoľných príspevkov pri cirkevných úkonoch.

(4) Aby bol získaný podklad na zistenie príjmov podľa predchádzajúceho odseku, vykoná exarchátna rada súpis celého majetku a majetkových práv všetkých cirkevných zložiek, včítane jednotlivých komunít, ústavov, základín a fondov.

(5) Súpisy majetku predloží exarchátna rada do 31. januára 1950 Štátnemu úradu pre cirkevné veci, ktorému bude pravidelne ročne hlásiť zmeny v stave majetku ku dňu 31. decembra každého roku.

§ 27.

Štát dozerá na cirkevný majetok tým, že skúma cirkevné hospodárenie a vyhradzuje si predchádzajúce schvaľovanie všetkých dôležitých majetkovo právnych úkonov, týkajúcich sa tohto majetku. Výkon pôsobnosti jednotlivých orgánov upraví Štátny úrad pre cirkevné veci.

§ 28.

(1) O osobitnú pomoc na mimoriadne vecné náklady žiadajú jednotlivé cirkevné zložky Štátny úrad pre cirkevné veci prostredníctvom exarchátnej rady.

(2) Žiadosti treba doložiť takými dokladmi, z ktorých by bolo zrejmé, že potreba je nevyhnutná, že sa uspokojuje hospodárne a že sa na ňu v jednotnom hospodárskom pláne pamätá.

§ 29.

Všetky záväzky prispievať na účely cirkvi, jej zložiek, komunít, ústavov, základín, kostolov a fondov, opierajúce sa o akékoľvek právne dôvody alebo dlhoročné zvyklosti, zanikajú s výnimkou záväzkov členov cirkvi, vyplývajúcich zo zriadenia štátom schváleného.

§ 30.

(1) Ústavmi pre výchovu duchovných sú exarchátne, eparchiálne a monastierske bohoslovecké učilištia a duchovné semináre.

(2) Štát uhradzuje ich osobné a vecné náklady.

§ 31.

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom 1. novembra 1949, vykoná ho minister poverený vedením Štátneho úradu pre cirkevné veci po dohode s ministrom financií.

Zápotocký v. r.

Dr. Čepička v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.